

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 11 września 1948

Nr 37

TREŚĆ: Kontrola zysku brutto — Ubezpieczenia rzeczowe i osobowe (str. 431) — Wyjaśnienia w sprawach socjalnych (str. 432) — Kronika skarbową (str. 434) — Komunikaty i książki nadesłane (str. 437) — Kartoteka: Weksel.

Kontrola zysku brutto

Nawiązując do artykułu wstępnego w poprzednim numerze „Tygodnika Gospodarczego” na temat skutków braku kalkulacji, pragniemy z kolei przystąpić do omówienia tychże skutków na podstawie liczb wyjętych z księgowości z jednoczesnym oparciem się o stosowane liczby procentowe zysku brutto.

Z uwagi na ważność zagadnienia i jego dokładne naświetlenie przytaczamy przykład z przedsiębiorstwa handlowego, w którym dozwoloną marżę zysku brutto dobija się do ceny nabycia a więc ceny fakturowej. W dalszych rozważaniach na ten temat przejdziemy do spraw więcej skomplikowanych, do których zaliczyć wypada również cenę fakturową, którą umniejszono o dozwoloną marżę zysku brutto, tj. fakturuje się w pierw po cenach sprzedaży, odejmując następnie od niej udzielany zysk brutto.

Omawiając poniższy przykład nie wyklucza się faktu, że kupiec istotnie kalkuluje, lecz z drugiej strony pomimo stwierdzenia tego stanu rzeczy zdarza się, że albo błędnie przeprowadza kalkulację albo też zakradają się w jego przedsiębiorstwie tego rodzaju ujemne zjawiska, które dyskwalifikują jego kalkulację jak i wyprowadzane wyniki.

Na wstępie zasługuje na podkreślenie ściśle powiązanie kalkulacji z księgowością. W żadnym wypadku nie wolno przedsię-

biorcy przeprowadzać kalkulacji bez ścisłej współpracy z księgowym, — dosadniej mówiąc z wynikami i działalnością przedsiębiorstwa uwidocznionymi w jego księgach. Niepowiązywanie tych spraw wzajemnie ze sobą doprowadza często do sprzecznych wyników przy ustalaniu uzyskiwanego zysku brutto a w konsekwencji do unieważnienia ksiąg i zastosowania zbędnych sankcji.

Księgowość jako trwałe i żywe odzwierciedlenie działalności przedsiębiorstwa nie da się zmienić i lekceważąc sobie kontrolę zysku brutto łatwo nam znaleźć się w sytuacji wysoce kłopotliwej.

Jeżeli pragniemy więc sprostać ciążącemu na nas zadaniu, — to należy zarówno system kalkulacji jak i księgowość postawić na takim poziomie, by wyniki jednej i drugiej były zgodne, a co najmniej wahały się w tych samych granicach.

Przejdźmy z kolei do przykładu, który najlepiej naświetli nam sens sprawy. Przypuśćmy, że mamy na uwadze przedsiębiorstwo handlowe, sprzedające artykuły, co do których stosuje się cztery różne marże zysku brutto a mianowicie 19, 22, 26 i 30%. Przykład obejmuje okres półroczny. Celem dokładniejszego zobrazowania podajemy dwa warianty, jeżeli chodzi o osiągnięty obrót za ten okres, tj. sprzedaż.

Księgi handlowe wykazują następujące wyniki:

	Wariant pierwszy	% do ceny zakupu	Wariant drugi	% do ceny zakupu
Osiągnięty obrót	9.540.800,—	—	11.075.120,—	—
Sprzedaż po cenie kosztów własnych	8.503.920,—	—	8.503.920,—	—
Zysk brutto	1.036.880,—	12,1	2.571.200,—	30,2
Koszty prowadzenia przedsiębiorstwa	595.274,—	7,0	595.274,—	7,0
Zysk netto	441.606,—	5,1	1.975.926,—	23,2

W dalszej części badania ksiąg stwierdzamy, że wyprowadzana wartość ogólnej sprzedaży liczonej po cenie kosztów własnych jest zgodna, a mianowicie według następującego wyprowadzenia:

remanent towarów na dz. 1. 1. br.	zł 2.850.420,—
zakup w okresie od 1. 1.—30. 6. br.	zł 8.714.360,—
	zł 11.564.780,—
remanent tow. na dzień 30. 6. br.	zł 3.060.860,—
	zł 8.503.920,—
sprzedaż towarów w okresie od dn. 1. 1.—30. 6. br. po cenie kosztów własnych	zł 8.503.920,—

Przytoczony przykład w swej analizie zarówno jak w pierwszym, tak i w drugim wariancie zawiera w sobie sprzeczności i dowodzi, że albo

1. przedsiębiorca błędnie kalkulował cenę sprzedaży — albo
2. księgi wykazują inne, nieznanne obroty.

Wskazuje na to wyprowadzony zysk brutto, który wynosi:

w pierwszym wypadku	12,1%
w drugim wypadku	30,2%

Jeżeli na wstępie założyliśmy, że przedsiębiorstwo sprzedaje towar z zyskiem brutto w granicach od 19 do 30%, to ani pierwszy wynik ani też drugi nie zgadza się z kalkulacją i zakreśloną marżą zysku brutto. W pierwszym wypadku księgi wykazują zysk brutto tylko 12,1%, a więc znacznie niższy do nakreślonych czterech odmian, tj. 19, 22, 26 i 30%. Zysk brutto jak i netto jest nieproporcjonalnie niski i w żadnym wypadku nie może być przyjęty jako miarodajny i zgodny.

W drugim wypadku osiągnięto zysk brutto 30,2% a więc również zagadkowy, jeżeli nie dysponujemy żadnym artykułem, który z tego rodzaju zyskiem brutto sprzedawaliśmy. Zatem i w tym wypadku wynik jest fałszywy, mimo że w złotych stanowi poważną kwotę. Jeżeli obowiązuje nas marża ustalona, to nie wolno nam jej pod żadnym pozorem przekroczyć.

Pomijamy w naszej analizie przyczyny, które mogłyby się składać na tak rozbieżne wyniki, — stwierdzić jedynie wypada, że przykład jest najlepszym dowodem braku kontroli zysku brutto, a zatem niepowiązania czynności kalkulacyjnych z czynnościami księgowości.

Zdarzają się i współcześnie takie wypadki, że mało doświadczeni rewidenci przy kontroli ksiąg ustalają przeciętny zysk brutto w ten sposób, że na przykład ze znanych i stosowanych liczb procentowych zysku brutto na poszczególne artykuły wyprowadzają zwykłą przeciętną. W naszym przykładzie czynią to w ten sposób, że ze stosowanych czterech liczb procentowych 19, 22, 26 i 30% wyprowadzają średnią, która wynosiłaby 24,25%. Tego rodzaju postępowanie jest błędne a mianowicie z tych przyczyn, że przedsiębiorca nie sprzedaje równej ilości pod względem wartości danych artykułów, jeżeli chodzi o odmiany z punktu widzenia uzyskiwanego zysku brutto. Może bowiem mieć miejsce w pewnym okresie taki fakt, że więcej sprzedaje się arty-

kułów z zyskiem 19%, a w innym znów z zyskiem brutto 30 lub 26%. Pod żadnymi przeto pozorami i tłumaczeniami nie wolno tego rodzaju przeciętnej wyprowadzać. Taka kontrola zysku brutto nie może być istotnym i słusznym sprawdzianem działalności.

Jak więc należy postąpić, by stwierdzić zgodność zysku brutto? Który z wykazanych zysków brutto w przykładzie jest słuszny?

Dokładne rozwiązanie tych pytań jest tylko wówczas możliwe, jeżeli w danym przedsiębiorstwie dysponujemy odpowiednim materiałem rejestrującym sprzedaż oddzielnie dla każdego stosowanego klucza procentowego marży zysku brutto. Wprawdzie nie obowiązuje kupca tego rodzaju dodatkowa praca, — z drugiej jednak strony z uwagi na własną kontrolę zyskowości winien on rachunkowość przedsiębiorstwa swego tak zorganizować, by przy możliwie najmniejszym nakładzie pracy i wysiłku mieć właściwy i rzeczowy sprawdzian działalności. Nawiązując do rozporządzenia Ministra Skarbu o prowadzeniu ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych, można by na tym odcinku rozszerzyć kontrolę ilościową nie tylko w stosunku do ilości, lecz i do wartości. Kontrola ilościowa przy jednoczesnym uchwyceniu wartości winna być tak zestawiona, by łatwo było przeprowadzić segregację sprzedawanych artykułów według stosowanych kluczy procentowych marży zysku brutto. W ten sposób, uzyskując poszczególne wartości sprzedawanych towarów, mamy możliwość kontroli zysku brutto jak i ustalenia właściwej przeciętnej.

W dalszej tabeli „Zestawienie obrotu towarami” podajemy jeden z prostych przykładów. Kolumny podzielono na obroty wykazywane przy zastosowaniu danych procentowych zysków brutto. W dalszej części mamy oddzielne wyprowadzenie remanentów i zakupu, a z tych dwu wartość sprzedaży po cenie kosztów własnych. Jeżeli kalkulowaliśmy prawidłowo, natenczas wyniki zysku brutto winny się wahać w wyprowadzonych sumach, jak w pozycji 6, która w sumie ogólnej daje zysk brutto zł 1.922.331,— stanowiący przeciętny zysk brutto w stosunku do ceny kosztów własnych (zakupu) 22,6%.

Powracając do pierwszej tabeli, która wykazywała nam w obu wariantach sprzeczności, możemy teraz na podstawie wyprowadzonego obrotu towarowego w poszczególnych procentach zysku brutto ustalić istotny zysk brutto i netto przedsiębiorstwa a mianowicie:

Treść	zł	% do ceny zakupu
Osiągnięty obrót	10.426.251,—	—
Sprzedaż po cenie kosztów własnych	8.403.920,—	—
Zysk brutto	1.922.331,—	22,6
Koszty prowadzenia przedsiębiorstwa	595.274,—	7,0
Zysk netto	1.327.057,—	15,6

Taki winien być wynik kontroli i tylko tego rodzaju rozprawienie daje jasny i przejrzysty pogląd na kontrolę. Prowadzenie zestawień w sposób uwidoczniiony na załączonej tabeli w okresach miesięcznych nie należy do spraw obojętnych. Kontrola zysku brutto w ten sposób pojęta byłaby z jednej strony dobrodziejstwem dla przedsiębiorcy, z drugiej przy każdorazowej kontroli

dowodem pełnej sprawności tego działu przedsiębiorstwa, któremu zlecono czynności rachunkowości. Kontrola zysku brutto z własnej inicjatywy we formie jak najbardziej przejrzystej najlepiej sygnalizuje wszelkiego rodzaju wahania dające korzystne lub niekorzystne wpływy na działalność przedsiębiorstwa.

Zestawienie obrotu towarami

L. p.	Treść	Z z y s k i e m b r u t t o				
		19%	22%	26%	30%	Ogółem
1	Remanent na dz. 1. 1. 48 r.	1.230.260,—	545.150,—	778.020,—	296.990,—	2.850.420,—
2	Zakup od 1. 1. — 30. 6. br.	3.754.940,—	1.425.600,—	2.689.430,—	844.390,—	8.714.360,—
3	Suma poz. 1 + 2	4.985.200,—	1.970.750,—	3.467.450,—	1.141.380,—	11.564.780,—
4	Remanent na dz. 30. 6. br.	1.150.840,—	670.950,—	890.420,—	348.650,—	3.060.860,—
5	Sprzedaż po cenie zakupu	3.834.360,—	1.299.800,—	2.577.030,—	792.730,—	8.503.920,—
6	Zysk brutto	728.528,—	285.956,—	670.928,—	237.819,—	1.922.331,—
7	Sprzedaż (obróć)	4.562.888,—	1.585.756,—	3.247.058,—	1.030.549,—	10.426.251,—

mgr Maksymilian Nowicki

Ubezpieczenia rzeczowe i osobowe

1. *Wstęp.* — Upraszczając zagadnienie dla celów praktycznych, możemy podzielić ubezpieczenia na dwie wielkie grupy. Grupami tymi to ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia rzeczowe i osobowe.

Ubezpieczenia społeczne prowadzą zakłady ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczalnie społeczne. Skutkiem ubezpieczenia, które dla pracobiorców jest obowiązkowe, ubezpieczony zyskuje prawo do świadczeń w wypadkach choroby, macierzyństwa, niezdolności do zarobkowania itd. dla siebie i dla swej najbliższej rodziny.

Ubezpieczenia rzeczowe i osobowe prowadzone są przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, który w r. 1947 — dzięki dwóm dekretem z dn. 3 stycznia — zyskał faktycznie monopol prowadzenia ubezpieczeń w tej dziedzinie. Stosunki z P. Z. U. W. mogą mieć charakter dwojakiego rodzaju: przymusowy i dobrowolny. W dziedzinie ubezpieczeń budowli od ognia istnieje przymus ubezpieczeń. Stosunki z P. Z. U. W. między ubezpieczonym i zakładem, opierają się tu na przymusie. Ubezpieczenie powstaje przez zgłoszenie budowli do ubezpieczenia w zarządzie gminnym (miejskim) lub u inspektora państwowego P. Z. U. W. Zagadnienia te zostały omówione w nr 24 Tygodnika Gospodarczego. Inne stosunki, które powstać mogą, mają charakter dobrowolny i opierają się na umowie. Będą to umowy o ubezpieczenie od ognia (poza budowlami podlegającymi przymusowemu ubezpieczeniu,) od

skutków przerwy w ruchu przedsiębiorstwa z powodu ognia (chômage), od gradobicia, zwierząt na życie, pojazdów mechanicznych i maszyn, od odpowiedzialności cywilnej, od kradzieży z włamaniem, samochodowe, od szkód i strat powstałych przy transporcie. Wymienione ubezpieczenia zwiemy rzeczowymi. P. Z. U. W. prowadzi również ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, od kalectwa, od starości itp., które są ubezpieczeniami osobowymi.

Tematem niniejszego artykułu jest omówienie niektórych, najbardziej praktycznych zagadnień, związanych z działalnością P. Z. U. W. w dziedzinie umownych ubezpieczeń rzeczowych i osobowych.

2. *Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.* — Dekrety z dnia 3 stycznia 1947 r. o ubezpieczeniach rzeczowych i osobowych oraz o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, przekształciły od podstaw całą organizację ubezpieczeń rzeczowych i osobowych w Polsce oraz usunęły z terenu działalności ubezpieczeniowej towarzystwa prywatne, zarówno krajowe jak i zagraniczne.

Do najważniejszych postanowień tych dekrétów zaliczyć należy znaczne rozszerzenie działalności P. Z. U. W. oraz wzmoczenie czynnika kontroli społecznej przez ustalenie nowego składu rady P. Z. U. W. Dzięki wspomnianym dekretem P. Z. U. W. ma dzisiaj monopol w dziedzinie ubezpieczeń rzeczowych. Na terenie województwa

poznańskiego i pomorskiego P. Z. U. W. przejął działalność Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i Kasy Strażackiej w Poznaniu.

P. Z. U. W. jest instytucją prawnopubliczną, opartą na wzajemności, mającą na celu ogólną użyteczność. Siedzibą jego jest m. st. Warszawa. Naczelnymi organami P. Z. U. W. są rada P. Z. U. W., jako organ kontroli społecznej oraz zarząd główny. Lokalnymi organami są oddziały wojewódzkie i inspektoraty powiatowe. Nadzór nad działalnością P. Z. U. W. wykonuje minister skarbu.

Ubezpieczenia prowadzone przez P. Z. U. W. dzielą się na trzy działy:

- a) dział przymusowych ubezpieczeń rzeczowych, obejmujący ubezpieczenie budowli od ognia;
- b) dział umownych ubezpieczeń rzeczowych;
- c) dział umownych ubezpieczeń osobowych.

Każdy z trzech działów ubezpieczeń stanowi osobny związek wzajemności. Dzięki temu, zobowiązania jednego działu ubezpieczeń nie mogą być pokrywane z funduszu innego działu, a ubezpieczający w jednym dziale nie odpowiadają za wyniki operacji w innych działach. W razie niedoborów w jakimś dziale, na podstawie wzajemności, P. Z. U. W. może żądać uiszczenia dodatkowych składek. Stosunek wzajemności pozwala na wprowadzenie niskich taryf. Taryfy jednak są tak obliczone, że w praktyce pobór dodatkowych składek nie będzie miał chyba zastosowania. Poza tym P. Z. U. W. może za zezwoleniem władzy nadzorczej, tj. ministra skarbu, zawierać w działach umownych ubezpieczeń umowy na składkę stałą bez prawa pociągania ubezpieczonego do dodatkowych świadczeń.

3. *Umowy ubezpieczeniowe.* — Stosunek ubezpieczeniowy dochodzi do skutku, w dziale ubezpieczeń umownych, przez oświadczenie woli stron. Sposób zawarcia umowy, wzajemne prawa i obowiązki stron oraz rozwiązanie umowy uregulowane są przez przepisy ustawy, które w tej dziedzinie nie są na terenie Polski zunifikowane. Obecnie obowiązują trzy ustawy. Na ziemiach zachodnich obowiązuje dawna niemiecka ustawa z 1908 r. o umowie ubezpieczenia, na ziemiach południowych austriacka ustawa z r. 1917 r. o kontrakcie ubezpieczenia, a na innych ziemiach obowiązuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 1928 r. o przepisach tymczasowych dotyczących umowy ubezpieczenia. W dziedzinie ubezpieczeń morskich mają zastosowanie przepisy prawa mor-

skiego (§§ 778—800) oraz ogólne warunki ubezpieczeń morskich z 1919 r.

Prócz przepisów, zawartych w ustawie o umowie ubezpieczenia, obowiązują obie strony zawierające umowę tak zwane ogólne warunki ubezpieczeń, a czasem i szczególne warunki ubezpieczeniowe. Wydaje je P. Z. U. W. a zatwierdza władza nadzorcza. Warunki ubezpieczeniowe mają na celu uproszczenie i ułatwienie masowego zawierania umów ubezpieczeniowych przez ujednostajnienie tych umów. Określają one, jakie są prawa i obowiązki stron np. przy umowie dotyczącej ubezpieczenia od gradobicia lub kradzieży itp. One ujmują te umowy w formę typowych umów. Stanowią one treść zawartej umowy, a poza tym posiadają one i takie postanowienia, które regulują prawo ubezpieczeniowe. Zawierają one więc zasady, których nie reguluje prawo oraz szereg tych, które prawo normuje. Te ostatnie zasady są przytoczone z uwagi na tych z ubezpieczających, którzy nie znają przepisów prawa. Dzięki temu spotykamy się w praktyce z daleko posuniętym uproszczeniem w dziedzinie zawierania umów ubezpieczeniowych.

Ubezpieczający, po zapoznaniu się z ogólnymi warunkami ubezpieczeniowymi lub szczególnymi oraz statutem P. Z. U. W., składa pisemny wniosek do P. Z. U. W. o zawarcie umowy, zaznaczając, jaką chce zawrzeć umowę z wielu typowych umów. Na dowód, że wniosek jego jest przyjęty i umowa zawarta, ubezpieczający otrzymuje od P. Z. U. W. podpisany dokument, zwany polisą. Polisa ubezpieczeniowa jest dowodem zawarcia umowy i zakład ubezpieczeniowy ma obowiązek wręczenia jej ubezpieczającemu. Treść polisy rozstrzyga wyłącznie o obustronnych prawach i obowiązkach stron. Z tej też przyczyny należy dokładnie przestudiować otrzymaną polisę. Jeżeli polisa jest niezgodna z wnioskiem P. Z. U. W. winien na to zwrócić uwagę ubezpieczającego. Ubezpieczający obowiązany jest jedynie do przyjęcia polisy zgodnej z treścią wniosku. W razie niezgodności służy mu prawo — w ciągu miesiąca po otrzymaniu polisy — do odstąpienia od umowy w formie pisemnego zawiadomienia. Jeżeli takie odstąpienie nie nastąpiło w terminie, treść polisy obowiązuje ubezpieczającego, choćby ona nie była zgodna z wnioskiem. Taki układ stosunków wprowadzony jest nie tyle przez ustawę, ile raczej przez ogólne warunki ubezpieczeniowe.

(c. d. n.)

dr Z. K. Nowakowski

Wyjaśnienia w sprawach socjalnych

Dom Handlowy — Warszawa.

Nawiązując do wyjaśnień naszych zamieszczonych w „Tygodniku Gospodarczym” nr 23, str. 260—261, pragniemy odpowiedzieć na pierwsze pytanie brzmiące: przedsiębiorstwo nasze jest spółką z o. o. Trzej jej udziałowcy pracują w przedsiębiorstwie i są członkami zarządu. Za swoje prace pobierają miesięczną pensję w sumie zł

30.000,—, 29.000,— i 20.000,— i od tych sum płać podatek od wynagrodzeń. Czy udziałowcy winni należeć do Ubezpieczalni i płacić jej składki?

Na mocy art. 2 ustawy z dnia 28. III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. 51 poz. 396) z późniejszymi zmianami obowiązkowi ubezpieczenia podlegają wszystkie osoby bez różnicy płci i wieku, pozostające w stosunku pracy na-

jemnej lub w stosunku służbowym. Ustawa ta nie definiuje pojęcia stosunku pracy najemnej lub stosunku służbowego, stąd należy oprzeć się w tym zakresie na kodeksie zobowiązań oraz na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Na zasadzie tych przepisów stosunek pracy najemnej lub stosunek służbowy powstaje w zasadzie przez zawarcie umowy o pracę. W pytaniu nie podali Panowie czy udziałowcy, członkowie zarządu mają umowę o pracę ze spółką. Należy jednak sądzić, że tak, skoro pracują stale, otrzymują określone wynagrodzenie miesięczne i płacą podatek od wynagrodzeń.

A zatem podlegać oni winni ubezpieczeniu społecznemu. Przytaczamy tu również orzeczenie N. T. A. z dnia 17. 12. 1935 r. L. Rej. 1001/33 P: U. S. 1936 str. 596, które przewiduje obowiązek ubezpieczenia udziałowca Spółki z ogr. odpow.: udziałowiec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pełniący czynności na rzecz spółki nie z tytułu swej przynależności do spółki, lecz **na mocy umowy o pracę** podlega obowiązkowi ubezpieczenia.

Pan T. P. — pow. Kamienna Góra. — Streszczając wywody Pana rozumiemy, że był Pan kasjerem. W kwietniu rb. miało miejsce manco pieniędzy w kasie. Po wpłaceniu brakującej sumy został Pan przeniesiony do wydziału planowania. Przy wypłacie pensji dowiedział się Pan o obniżce wynagrodzenia z grupy Va do grupy VIb. Prosi Pan o podanie ustawy zabraniającej obniżania grupy uposażenia.

Jak wynika z otrzymanego listu stosunek służbowy Pana reguluje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. 35 poz. 323). Z pisma Pana należy przypuszczać, że w konsekwencji manca kasowego przesunięto Pana do innego wydziału i obniżono pobyry. W tym stanie rzeczy pracodawca mógł na zasadzie art. 32 pkt. d. iść dalej i rozwiązać z Panem niezwłocznie umowę o pracę z powodu niezachowania przez Pana istotnych warunków umowy o pracę.

Do istotnych bowiem warunków po stronie pracownika należy sumienne pełnienie obowiązków i ze starannością, jakiej wymaga rodzaj pracy lub zwyczaj oraz słuszny interes pracodawcy (Art. 448 § 1 K. Z.).

Orzecznictwo Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że pracodawca ma prawo niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę niezależnie od tego czy uchybienie pracownika jest rozmyślne (I C 1762/29—4. XII 29 Zb. Urzęd. Nr 217/29). W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy (III R. W. 1976/29 4. VI. 30) zajął stanowisko, że wadliwe prowadzenie kasy skutkiem czego powstaje manco kasowe, które wskazuje, że pracownik nie nadaje się do prowadzenia kasy, daje pracodawcy podstawę do niezwłocznego rozwiązania stosunku służbowego. Oczywiście przy rozstrzygnięciu konkretnego stanu faktycznego należy rozpatrzyć wszystkie okoliczności.

Wobec tego, jeżeli Pan czuje się pokrzywdzony obniżką pborów, należy zwrócić się do obwodowego inspektora pracy.

Jeśli bowiem manco kasowe nie dawałoby pracodawcy w konkretnych okolicznościach żadnych uprawnień wynikających z art. 32 pkt. d. a w myśl orzecznictwa S. N. (C. III. 537/32 — 13. X. 33) o rozmyślności lub niedbałstwie przy naruszeniu obowiązku można sądzić, biorąc za miarę tylko **przeciętnego, lecz sumiennego urzędnika**, wówczas oczywiście pracodawcy nie przysługuje prawo obniżania pborów bez 3-miesięcznego wypowiedzenia, a pracownik w razie obniżki pborów może skorzystać z art. 31 rozporządzenia już cytowanego, wobec niezachowania przez pracodawcę istotnych warunków umowy i rozwiązać umowę o pracę żądając po myśli art. 39 rozporządzenia, pełnego wynagrodzenia za miesiąc, w którym rozwiązanie nastąpiło i za następne 3 miesiące.

„Pracujący student”. — 1. Czy siostrze zakonnym, którym po roku pracy należy się 1 miesiąc urlopu, a jednocześnie przypadają im rekolekcje 14 dniowe, — należy się dodatkowo 14 dni urlopu za czas przebyty na rekolekcjach?

2. Jakie są normy obowiązujące przy wypłacie gotówkowej za niewykorzystany urlop tak dla pracowników U jak R?

3. Czy pracownik umysłowy, który wstąpił do pracy z dniem 15 maja 1946 — a otrzymał w lipcu 1948 r. 1 miesiąc urlopu — ma prawo upominać się o 2 tygodniowy wypoczynek za II półrocze 1946?

4. Jak brzmi dekret albo okólnik omawiający ulgi dla młodzieży uczącej się i pracującej. Chodzi o studenta A. H., który jest zatrudniony w charakterze księgowego i ma dojeżdżać do Poznania. Czy pracodawca musi dać wolne przynajmniej 2 dni w tygodniu czy to zależy od jego dobrej woli? Czy ewentualnie ma prawo potrącać z pensji nieobecność w pracy?

Ad. 1. Przy tak sformułowanym pytaniu należałoby przyjąć, że chodzi o zakonnice pełniące swoje obowiązki na mocy specjalnego tytułu prawnoprywatnego, na podstawie wyraźnej umowy o pracę. Oczywiście wtedy nie ma podstaw prawnych do przedłużenia urlopu o okres rekolekcyjny. W tych bowiem warunkach zakonnice byłyby traktowane jak każda inna osoba podlegająca danym przepisom regulującym stosunek pracy. Nie ma ani specjalnych przepisów ani też w żadnych przepisach prawnych nie ma szczególnych postanowień dotyczących zakonnice. Mamy jednak wątpliwości czy zakonnice zawierają umowy o pracę. Normalnie bowiem ofiarna ich praca na różnych odcinkach życia jest wypełnieniem ślubów zakonnych a poza tym wobec ślubu ubóstwa nie pobierają one wynagrodzenia za pracę. Ministerstwo Pracy i Onieki Społecznej wyjaśniając zwolnienie zakonnice z obowiązku ubezpieczenia społecznego zajęło stanowisko, że utrzymanie siostr zakonnych i ewtl. sumy gotówkowe nie stanowią wynagrodzenia indywidualnego siostry, lecz są świadczeniami na rzecz zakonu w zamian za pracę wykonywaną przez zakon (Str. 30—32 zeszytu Biblioteki Ubezpieczeń

Spółecznych opracowanego przez dr Stefana Stawowczyka).

Ad 2. Za niewykorzystany urlop należy wypłacać zgodnie z art. 4 ustawy z dn. 16 maja 1922 r. o urlopiach (Dz. U. R. P. 94/1933 r. poz. 735) oraz § 26—29 Rozp. Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11.6.1923 (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 464), kierując się orzeczeniem S. N. (III. 1 RW 1938/31 20 12. 31 Zb. Urz. 252/31), które mówi że „do normalnego zarobku pozwanego za brak urlopu nie można wliczać świadczeń w naturze otrzymanych przez pracownika, gdyż ten otrzymuje rzeczony świadczenia bez względu na to czy jemu się za jaki okres czasu (np. w czasie dłuższej choroby) należy normalna płaca.

Ad 3. Ustawa z dnia 16.5.1922 o urlopiach (Dz. U. R. P. 94, poz. 735) stawia zagadnienia urlopu w sferze uprawnień pracownika a nie jego obowiązku Pracownik zatem winien wystąpić z żądaniem skierowanym do pracodawcy o udzielenie mu urlopu. Orzecznictwo Sądu Najwyższego (I C 305/30. 21/V 30 1b. Urz. 118/30) stoi na stanowisku, że wynagrodzenie za niewykorzystany urlop nie należy się, jeżeli nie zostało ustalone, że pracownik przed końcem roku kalendarzowego żądał udzielenia mu urlopu oraz że mu tego odmówiono.

Ad 4. Przepisów takich nie znamy. Uważamy jednak pilność, sumiennność wysiłku pracy i intensywność pracy za właściwe i jedyne drogi do uzyskania koncesji ze strony pracodawcy i do przekonania go o interesie społecznym w umożliwieniu danemu pracownikowi kontynuowania studiów.

P. S. S. — Gdynia — Czy księgowy dorywczyl po zaprzestaniu dalszej pracy, po wypowiedzeniu pracy z powodu niepodwyższenia wynagrodzenia, ma prawo do jakiegokolwiek odprawy lub urlopu, jeżeli okres pracy trwał 3 lata?

Nie rozumiemy co znaczy „dorywczyl” — przyjmując jednak, że praca trwała nieprzerwanie (art. 2 ust. 4 ustawy o urlopiach z 1922 r.) przez 3 lata, z pytania wynika, że umowę wypowiedział pracownik. Zatem w myśl art. 3 ustawy o urlopiach z 1922 r. oraz § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 11.6.1923 (Dz. U. R. P. 62, poz 464) pracownik traci z chwilą wypowiedzenia przez siebie umowy prawo do urlopu, jeszcze nieotrzymanego, choćby posiadał już uprawnienie do urlopu. Ustawodawstwo pracy nie przewiduje również żadnej odprawy w tym wypadku.

Kronika skarbowa

Zakres kontroli urzędów rewizyjnych i współdziałania banków.

I.

Celem rozgraniczenia uprawnień i obowiązków urzędów rewizyjnych w zakresie kontroli przedsiębiorstw sektora państwowego od działalności w tym względzie innych uczestników aparatu finansowego, a w szczególności instytucji finansowo-kredytowych (banków), ustala się w oparciu o przepisy dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym oraz o tezy zawarte w uchwale Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1947 r. w sprawie zasad systemu finansowego, co następuje:

Do zakresu działania urzędów rewizyjnych w dziedzinie kontroli przedsiębiorstw sektora państwowego należy:

1. kontrola przedsiębiorstw w zakresie niezbędnym dla celów podatkowych;

2. kontrola księgowości przedsiębiorstw pod względem prawidłowego jej prowadzenia, a w szczególności pod względem jej dostosowania do przepisów: a) powołanego wyżej dekretu o postępowaniu podatkowym, udokumentowanie, ujawnianie odbiorców, dostawców itd.;

b) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31-go października 1946 r. o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych, wydanego w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu a zmienionego rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 24 listopada 1947 r. oraz rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca 1948 r.: termino-

wość zapisów, kontrole ilościowe, brudnopisy inwentarżowe itd.;

c) jednolitego planu kont, zatwierdzonego przez Przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów;

d) innych przepisów prawnych, normujących zasady prowadzenia ksiąg;

3. kontrola rocznych zamknięć rachunkowych (bilansów), wiążąca się z obowiązkiem współuczestniczenia urzędów rewizyjnych w zatwierdzaniu bilansów przedsiębiorstw państwowych; bilanse przedsiębiorstw powinny być w szczególności badane:

a) pod względem formalnym, tj. czy sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz instrukcjami właściwych ministrów bądź Ministra Skarbu, normującym sposób dokonywania zamknięć rachunkowych za poszczególne okresy operacyjne,

b) pod względem merytorycznym — na tle całokształtu księgowości oraz gospodarki przedsiębiorstwa, przez ustalanie zgodności tej gospodarki w porównaniu z planem finansowym — gospodarczym; badanie rocznych zamknięć rachunkowych przedsiębiorstw, objętych powołanym wyżej systemem finansowym, pod względem merytorycznym odbywa się z reguły przy współdziałaniu przedstawiciela banku, powołanego do opinowania planów finansowo-gospodarczych oddzielnego przedsiębiorstwa, w związku z czym na urzędach rewizyjnych ciąży obowiązek uzgadniania z właściwym bankiem (oddziałem) terminu zamierzonej rewizji ksiąg tego rodzaju przedsiębiorstwa.

Weksel ¹⁾

Weksel (bill of exchange, lettre de change, Wechsel) jest dokumentem wystawionym w formie prawem określonej a zawierającym przyrzeczenie lub polecenie zapłaty w określonym dniu pewnej sumy pieniężnej legitymowanemu posiadaczowi tego dokumentu.

Historyczne początki weksła sięgają połowy 12 w. Najstarszy „lettera di pagamento di cambio” wystawiony w 1157 r. w Genui zawiera potwierdzenie odbioru 10 lirów genueńskich w zamian za przyrzeczenie ich wypłaty w Tunisie. Z czasem obok przyrzeczenia tj. prototypu weksła własnego, pojawia się polecenie skierowane do innej osoby, tj. weksel trasowany. Ponieważ w poleceniu zapłaty (pagamento) wiązała się najczęściej, w ówczesnych warunkach, gdzie każde miasto posiadało odrębną walutę, wymiana (cambio) pieniędzy, zaczęto dokumenty te nazywać po prostu „lettera di cambio”, i to znamię wymienności przeszło nie tylko do nazwy weksłu w językach ówczesnego cywilizowanego świata, ale nawet przetrwało do dnia dzisiejszego, jakkolwiek z punktu widzenia treści jest oczywistym anachronizmem.

Wekselem posługiwali się kupcy średniowieczni, którzy pragnęli uniknąć przewożenia, przy złym stanie dróg, ciężkich pieniędzy metalowych oraz zapobiec ich utracie, na jaką byli narażeni wskutek braku bezpieczeństwa na szlakach kupieckich. Składali tedy bankierowi-wekslarzowi (campsor) w jednej miejscowości gotówkę, a w zamian otrzymywali dokument zapewniający otrzymanie równowartości takiej samej lub odmiennej waluty w innej miejscowości. Istotną cechą tego dokumentu była więc wzmianka o przyjęciu gotówki (klauzula walutowa) oraz różność miejsc przyjęcia i wypłaty pieniądza (distantia loci). Ówczesna wymiana towarowa koncentrowała się jednak na periodycznych jarmarkach i targach, jak w Szampanii i Lugdunie, ściągających kupców z różnych krajów, przeto terminy płatności weskli, (zwanych jarmarcznymi lub targowymi), zrazu nieokreślone, zaczęto wyznaczać na okres trwania targów. Stąd pojawiła się następna cecha weksła (tj. distantia temporis) polegająca na tym, że między wystawieniem i płatnością weksła winien upłynąć okres czasu. Targi trwały z reguły kilka lub kilkanaście dni, kupiec zatem, dysponujący weksem,

Weksel 2)

nie podejmował od razu gotówki, lecz upewniał się czy należność zostanie mu istotnie wypłacona przez zobowiązanego i w tym celu prezentował mu weksel celem oświadczenia się. W deklaracji pozytywnej zobowiązanego dopatrywać należy się akceptacji a w odmowie — stwierdzonej urzędowym aktem — protestu wekslowego. Wraz z postępującym w parze z rozwojem gospodarczym wzrostem operacyj wekslowych, które z Lombardii poprzez Francję, Niemcy rozeszły się po całej Europie, pojawiają się „rygory wekslowe”. Wprowadza się uproszczone, szybkie i skuteczne postępowanie przy dochodzeniu pretensji wekslowych, a sądy jarmarczne ustalają zwyczaje, które stają się niepisanym międzynarodowym prawem wekslowym. W tym czasie obok pierwotnej funkcji transportowo-przekazowej lub transportowo-zamiennej weksel poprzez skontrację, tj. potrącenie wzajemnych prefensji wekslarzy, wprowadzenie specjalnych targów wekslowych w Besançon, a w szczególności poprzez późniejsze wprowadzenie indosu (około r. 1600) i wyeliminowanie pośrednictwa bankierów, staje się **środkiem płatniczym**. Kiedy weksel przyjął funkcję **środka kredytowego**, w jakiej dziś najczęściej występuje, trudno ustalić. W wieku XVI. pojawiły się próby puszczenia w obieg weksli płatnych w miejscu wystawienia (z pominięciem zasady „distantia loci”) jako tzw. weksli suchych (cambiasicca). Traktowane były one jednak jako weksle nielegalne, lichwiarskie i papież Pius V. w r. 1570 zakazał wprost ich używania. Tym niemniej oczywiste korzyści płynące z posługiwania się tym papierem sprawiły, że w miarę słabnięcia władzy kościelnej weksel, będący już wynikiem nie tylko wymiany i przekazu pieniędzy, zyskiwał sobie coraz szersze zastosowanie.

Pierwsza ustawa wekslowa ukazała się w Bolonii w r. 1569, następne w innych miastach włoskich. Francja weszła na drogę ustawodawczego regulowania stosunku wekslowego w r. 1673 w „Ordonnance de Commerce”. Na terenie Niemiec pierwsza była ustawa lipska w r. 1682. Przepisy wekslowe Kodeksu Napoleona z r. 1807 były już tak wykształcone, że posłużyły na wzór dla kilkunastu państw tzw. grupy francuskiej, której odpowiednikiem była grupa niemiecka, opierająca swe ustawodawstwo na jednolitej ustawie wekslowej niemieckiej z r. 1847. W

Polsce przez długi okres panowało prawo zwyczajowe. Pierwszą ustawę wekslową wydał Gdańsk w r. 1701, następnie Elbląg w r. 1758, ogólnopolskie przepisy ukazały się w r. 1775.

Szerokie zastosowanie weksla w handlu międzynarodowym, szczególnie w okresie rozwoju kapitalizmu, narzuciło konieczność ujednoczenia prawa wekslowego w skali ponadpaństwowej. Dążności unifikacyjne doprowadziły do uchwalenia w r. 1912 w Hadze projektu jednolitego prawa wekslowego. Przerwane pierwszą wojną światową prace podjęła Liga Narodów. Rezultatem zwołanej z jej inicjatywy międzynarodowej konferencji w Genewie były 3 konwencje międzynarodowe z r. 1930, podpisane m. in. przez Polskę. Postanowienia tych konwencji przyjęte zostały przez obecnie obowiązującą ustawę wekslową z dnia 28. IV. 1936 (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 282), która z dniem 1 lipca 1936 zastąpiła poprzednią z roku 1924.

Instytucje prawa wekslowego zanim osiągnęły stan dzisiejszy powstawały i rozwijały się w ciągu 8 wieków, wśród rewolucyjnych przemian społecznych, gospodarczych i politycznych. Ślady długotrwałej, niejednolitej ewolucji pozostały w obecnym prawie wekslowym czyniąc je kostycznym, trudno zrozumiałym konglomeratem przepisów.

Nowoczesne ustawodawstwo wekslowe odróżnia dwa zasadnicze typy weksli, tj. weksel trasowany i weksel własny.

Weksel trasowany (ciągniony) jest skierowanym do osoby trzeciej (trasata) poleceniem zapłaty wystawcy albo innej osobie (remitentowi) określonej sumy pieniężnej w oznaczonym dniu (dniu płatności). Weksel własny jest przyrzeczeniem wystawcy weksla, że w oznaczonym terminie zapłaci określoną sumę pieniężną osobie trzeciej (remitentowi). W obu typach w. występują zatem po dwie osoby: wystawca i remitent, przy w. ciągnionym występuje ponadto osoba trzecia — trasat.

Weksel 4)

Urzędowy blankiet wekslowy

OPŁATA
STEMPLOWA

Łygmunt Trasat

Wzór weksla trasowanego.

Poznań, dnia 24 sierpnia 1948 r. Na 10.000

Dnia 23 listopada 1948 zapłacić za ten

weksel na zlecenie Jana Remitenta sumę

dziesięć tysięcy

Łygmunt Trasat

Poznań

Al. Wielkopolska 6

Platny Bank Domicylowy Poznań

Stanisław Wystawca
Poznań, św. Marcina

Zgodnie z postanowieniami prawa wekslowego (art. 1) w. t r a s o w a n y zawiera:

1. nazwę „weksel“ w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; nie posiada zatem w prawie wekslowym znaczenia napis „weksel“ w nagłówku lub znakach wodnych, jak również użycie tej nazwy w innym języku, aniżeli reszta dokumentów. Nazwą „weksel“ winien papier ten odróżniać się od innych dokumentów doń zbliżonych a używanych w obrocie handlowym, jak np. przekaz itd.;

2. polecenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; bezwarunkowość oznacza niezawisłość od wszelkich warunków, których dodanie pozbawiłoby dokument charakteru w. Polecenie może opiewać tylko na sumę pieniężną z wyłączeniem towarów lub papierów wartościowych (efektów). W., w którym sumę wekslową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę napisaną literami, w. jest ważny na sumę mniejszą, choćby liczbową;

3. nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata). Zwyczajowo umieszcza się nazwisko trasata (może być ich kilku) po lewej stronie dokumentu u dołu w formie adresu. Trasat nie jest wekslowo zobowiązany, dopóki w. nie podpisze (akceptuje). Trasatem może być wystawca, a w. tego rodzaju nazywamy wekslem własnym o formie przekazowej lub osobowo-przekazowym;

4. oznaczenie terminu płatności. Termin winien opiewać na oznaczony cyfrą lub w jakikolwiek inny sposób, wykluczający wieloznaczność oraz winien być możliwy. Niedozwolone jest zatem oznaczenie „na Wielkanoc“ albo „31 lutego“. W zależności od terminu płatności rozróżniamy (art. 33)) weksle płatne:

a) za okazaniem. Posiadacz w. może wówczas żądać zapłaty każdej chwili, gdyż w. taki płatny jest przy przedstawieniu, które winno nastąpić zasadniczo w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może zastrzec, że w. płatny za okazaniem nie może być przedstawiony do zapłaty przed oznaczonym dniem. W tym przypadku termin do przedstawienia biegnie od owego dnia (art. 34). Jako płatny za okazaniem traktuje się w. bez oznaczonego terminu płatności (art. 2);

Weksel ⁶⁾

b) w pewien czas po okazaniu. Termin płatności takiego w. określa się podług daty przyjęcia lub daty protestu z powodu nieprzyjęcia;

c) w pewien czas po dacie wystawienia,

d) w oznaczonym dniu. Gdy w. płatny jest w miejscu, gdzie obowiązuje kalendarz odmienny od kalendarza miejsca wystawienia, płatność określa się według kalendarza miejsca płatności.

Przy terminach płatności, oznaczonych na miesiąc lub więcej miesięcy po dacie lub po okazaniu, w. jest płatny w odpowiednim dniu tego miesiąca, w którym zapłata ma być dokonana. W braku takiego dnia, w. jest płatny w ostatnim dniu tego miesiąca. Np. okazanie nastąpiło 31 stycznia, wówczas przy płatności po miesiącu od chwili okazania, w. płatny jest z dniem 28—29 lutego. Jeżeli płatność w. jest oznaczona na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca (art. 36). Jeżeli termin płatności przypada na dzień ustawowo uznany za świąteczny, zapłaty domagać się można dopiero w najbliższym dniu powszednim. Tę samą zasadę stosować należy do innych czynności wekslowych, a w szczególności wtedy, kiedy ostatni dzień terminu tych czynności przypada na dzień ustawowo uznany za świąteczny (art. 72). Weksle z innymi terminami płatności lub z kilku po sobie następującymi terminami są nieważne (art. 33). Do terminów ustawowych lub w wekslu oznaczonych nie wlicza się dnia początkowego, jak również nie są dopuszczalne dni ulgowe ani na podstawie ustawy ani wg. uznania sędziego (art. 73).

5. Oznaczenie miejsca płatności. Następuje to zwykle w dolnej części w. po lewej stronie, za słowem „Płatny”. W braku takiego oznaczenia miejsce wymienione obok nazwiska trasata uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania trasata (art. 2). Brak jakiegokolwiek wzmianki lub podanie wielu miejsc płatności powoduje nieważność w. Weksel płatny w innej miejscowości aniżeli miejsce zamieszkania trasata nazywa się **domicylowanym**, a wzmianka o tym domicylem. Prawo domicylowania przysługuje wystawcy, przy czym, jeżeli podał on jedynie miejscowość bez wskazania osoby, u której zapłata winna być dokonana, trasat może w przyjęciu oznaczyć tę osobę (domicyliata), a jeżeli w. płatny jest w miej-

scu zamieszkania trasata, wskazać lokal, gdzie zapłata winna być dokonana. Domicyli jest instytucją prawa wekslowego, ułatwiająca obrót wekslowy w tych przypadkach, kiedy dłużnik mieszka w miejscach odległych, o złych połączeniach komunikacyjnych, itd. Miejsce płatności w. ma duże znaczenie dla określenia sytuacji prawnej osób wekslowo zainteresowanych a mianowicie określa skutki zobowiązania akceptanta, możliwość przyjęcia części sumy wekslowej oraz środków, jakie należy przedsięwziąć w razie zaginięcia lub kradzieży weksła. (art. 79, 82, 84).

6. Nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, tj. remitenta. Może nim być zarówno wystawca, jak i osoba trzecia. Przy w. trasowanym nie może nim być trasat, gdyż oznaczałoby to kompensację długu i wierzytelności. Remitent jest osobą z weksła uprawnioną (wierzycielem) i prawo to może przenieść za pomocą indosu na inną osobę nawet wówczas, gdyby w. nie zawierał wzmianki „na zlecenie” (art. 11). Jeżeli jednak wystawca umieścił w wekslu wyrazy „nie na zlecenie” lub inne zastrzeżenie równoznaczne z zakazem indosu, wówczas można przenieść prawa z weksła tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu wierzytelności (cesja). Zakaz indosu stosuje się najczęściej przy w. mającym służyć na zabezpieczenie, kaucyjnym itd.

7. Oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksła, co następuje z reguły w jego górnej części. Weksel, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia uważa się za wystawiony w miejscu podanym obok nazwiska wystawcy. Miejsce wystawienia może być niezgodne z rzeczywistością, należy jednak pamiętać, że wg. prawa tego miejsca ocenia się formę oświadczenia wekslowego, terminy wykonania zwrotnego poszukiwania oraz nabycie wierzytelności, która była podstawą wystawienia przez posiadacza w. trasowanego (art. 78, 80, 81). Dzień wystawienia oznacza się cyframi, natomiast nazwa miesiąca winna być wypisana literami, jakkolwiek odmienne postępowanie nie powoduje nieważności weksła.

8. Podpis wystawcy w., który umieścić należy, w celu odróżnienia od innych podpisów, mogących znajdować się na przedniej stronie, w prawym dolnym rogu jako za-

Weksel 8)

kończenie tekstu. Podpis winien być własnoręczny, (używanie facsimili jest niedopuszczalne) gdyż wystawca odpowiada za przyjęcie i zapłatę. Od odpowiedzialności za przyjęcie wystawca może się zwolnić. Zastrzeżenie, którym wystawca zwalnia się od odpowiedzialności za zapłatę, uważa się za nienapisane. Ze względu na tę odpowiedzialność powinien obok podpisu mieć się adres wystawcy.

Obok wyliczonych ustawą 8 istotnych części weksłu, z których brak chociażby jednej w zasadzie pozbawia dokument charakteru weksłu, praktyka wytworzyła składniki zwyczajowe:

a) powtórzenie daty i miejsca płatności w górnej części weksła, dla łatwiejszego nim manipulowania przy przechowywaniu w większych ilościach jak i przy wekslach bez ścisłej daty (np. „medio“, „ultimo“ miesiąca),

b) powtórzenie sumy wekslowej przez wypisanie jej cyframi w prawym górnym rogu,

c) domicyl,

d) numer kopiału bankowego; (Przy przyjmowaniu weksła instytucje kredytowe dla celów ewidencyjnych i ewtl. rekonstrukcji w. zaginionego, zapisują wszystkie istotne cechy w. do specjalnej księgi lub kartoteki opatrzonej kolejnymi numerami i ten sam numer umieszczają na weksłu),

e) oprocentowanie sumy wekslowej wystawca może zastrzec jedynie na weksłu płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu. W każdym innym weksłu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w weksłu, w braku określenia, zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki biegną od daty wystawienia weksła, jeżeli nie wskazano innej daty.

Akcept — przyjęcie weksła — jest oświadczeniem traktatą, że sumę wekslową zapłaci legitymowanemu posiadaczowi w terminie płatności. Przyjęcie pisze się na weksłu, najczęściej przez złożenie samego podpisu traktatą w poprzek formularza wekslowego na jego przedniej stronie, w zasadzie bez jakichkolwiek dodatków, niekiedy z uzupełniającym zwrotem „przyjmuję“ lub równoznacznym (art. 20). Przyjęcie powinno być bezwarunkowe, można je wszakże ograniczyć do części sumy wekslowej

Aczkolwiek na urzędach rewizyjnych zasadniczo nie ciąży obowiązek oceny słuszności i celowości ponoszonych przez przedsiębiorstwo wydatków, gdyż wchodzi to w zakres kontroli przeprowadzanej przez inne czynniki aparatu finansowego, to jednak kontrola urzędów rewizyjnych nie może całkowicie pomijać tych momentów, lecz powinna zajmować się nimi chociażby drugoplanowo w granicach koniecznego powiązania zagadnień gospodarczych z zagadnieniami finansowymi i podatkowymi, a to celem stwierdzenia czy nie ma w tym względzie przynajmniej rażących uchybień, np. niewspółmierności cen zakupu w stosunku do ogólnie znanych cen rynkowych, nadmiernego magazynowania towarów itd.

4. kontrola zgodności wypłacanych przez przedsiębiorstwa wynagrodzeń pracowniczych z normami, ustalonymi przez odnośne przepisy prawne, uchwały Rady Ministrów lub uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów;

5. przeprowadzanie rewizyj przedsiębiorstw na żądanie banków w przypadku stwierdzenia przez nie, że przedsiębiorstwo wykazuje niezaplanowane straty, mogące spowodować trwałe zachwianie równowagi przedsiębiorstwa bądź w innych uzasadnionych prawnie przypadkach; w związku z tym banki uprawnione są do przedkładania urzędowi rewizyjnym odpowiednich w tym względzie wniosków.

Ponadto przy wszelkiego rodzaju kontrolach przedstawiciele urzędów rewizyjnych powinni zwracać zawsze uwagę, czy przedsiębiorstwa przestrzegają zasad dyscypliny finansowej oraz porządku finansowego, określonych w powołanej uchwale Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1947 r. a w szczególności zasad dotyczących:

- a) koncentracji środków pieniężnych,
- b) zakazu posiadania rachunków więcej niż w jednej instytucji finansowej bez zgody banku finansującego,
- c) przymusu uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym,
- d) zakazu wzajemnego finansowania się przez przedsiębiorstwa i urzędy,
- e) ograniczonego pogotowia kasowego,
- f) wyodrębnienia gospodarki pieniężnej eksploatacyjnej od inwestycyjnej, a w związku z tym zakazu używania środków obrotowych na cele inwestycyjne i odwrotnie oraz obowiązku przekazywania właściwych kwot do Banku Gospodarstwa Krajowego na rachunek amortyzacyjny przedsiębiorstwa oraz na rachunek inwestycyjny.

II.

1. Z uwagi na konieczność zapobieżenia dwutorowości kontroli prowadzonej w przedsiębiorstwach sektora państwowego przez aparat finansowy, a w szczególności kontroli wykonywanej przez urzędy rewizyjne i banki, Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę na konieczność utrzymywania na tym odcinku między urzędami rewizyjnymi a bankami jak najściślejszego kontaktu, koordynowania poczynań oraz wzajemnego udzielania informacji, mogących się przyczynić do usprawnienia kontroli.

W szczególności urzędy rewizyjne są obowiązane do przekazywania właściwym bankom wszelkich danych, uzyskanych w toku kontroli co do nieprzestrzegania przez przedsiębiorstwa wspomnianych wyżej zasad porządku finansowego; odwrotnie banki powinny podawać do wiadomości urzędów rewizyjnych uzyskane dane, mogące mieć znaczenie dla prawidłowego ustalenia zobowiązań podatkowych przedsiębiorstw bądź dla oceny ich zamknięć rachunkowych.

2. W związku z powyższym banki powinny udostępnić urzędowi rewizyjnym zapoznanie się ze swoimi zarządzeniami, instrukcjami, dotyczącymi zakresu przeprowadzanej przez aparat bankowy kontroli przedsiębiorstw.

III.

1. Protokoły z kontroli przedsiębiorstw, przeprowadzanej przez urzędy rewizyjne, powinny być sporządzane w odpowiedniej ilości, tak by odbitki protokołu zawsze otrzymywały:

- a) kontrolowane przedsiębiorstwo,
- b) władza nadrzędna przedsiębiorstwa,
- c) właściwy bank wykonujący kontrolę finansową przedsiębiorstwa.

Protokoły z kontroli rocznych zamknięć rachunkowych powinny nadto otrzymywać komisje bilansowe, właściwe do składania wniosków o zatwierdzenie bilansów; w przypadkach wymienionych w tezie XVIII oraz w innych szczególnych przypadkach (np. przy stwierdzeniu poważnych rozbieżności z planem finansowo-gospodarczym) protokoły te powinny być przedkładane w drodze służbowej także Ministerstwu Skarbu.

2. Z drugiej strony odpisy wszelkich protokołów z lustracji przedsiębiorstw, dokonywanych we własnym zakresie przez banki, powinny być zawsze przesyłane właściwemu urzędowi rewizyjnemu, obowiązanemu do prowadzenia akt przedsiębiorstwa i gromadzenia w nich wszelkich materiałów dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw.

IV.

Celem jak największego ograniczenia ilości przypadków przymusowego ściągania od przedsiębiorstw sektora państwowego należności podatkowych w drodze egzekucji administracyjnej, Ministerstwo Skarbu nałożyło na banki wykonujące kontrolę finansową przedsiębiorstw w ramach systemu finansowego obowiązek:

1. czuwania, by przedsiębiorstwa w sporządzanych planach finansowo-gospodarczych zawsze uwzględniały należności Skarbu Państwa z tytułu przypadających od nich podatków,

2. dopilnowywania, by zobowiązania podatkowe tych przedsiębiorstw były regulowane przez nie terminowo. W przypadku, gdyby — z uwagi na przejściowe trudności finansowe — poszczególne przedsiębiorstwo nie posiadało na swoim koncie odpowiednich sum, wystarczających na pokrycie przypadających od niego zobowiązań podatkowych, bank zablokuje konto przedsiębiorstwa i z najbliższych wpływów dokona odpowiedniego przelewu należności podatkowych na rzecz

właściwego urzędu rewizyjnego i w takich przypadkach należności podatkowe korzystają z prawa pierwszeństwa ich zaspokojenia — przed wszystkimi innymi zobowiązaniami przedsiębiorstwa, także takimi, co do których bank jest również uprawniony albo zobowiązany na podstawie uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 20 maja 1947 r. i następnych do blokowania konta przedsiębiorstwa w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo nie posiada na swoim rachunku w dacie wymagalności zobowiązań odpowiednich sum dla ich pokrycia; w żadnym razie bank nie powinien dopuścić do tego, by w regulowaniu należności podatkowych następowała dłuższa zwłoka.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu zarządza, co następuje:

1. przedsiębiorstwa sektora państwowego, podlegające kontroli finansowej banków, obowiązane są, począwszy od dnia **1 lipca 1948 r.**, przedkładać właściwemu bankowi w terminach, określonych w § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek obrotowy oraz w art. 27 dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym i w § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacenia zaliczek na podatek dochodowy, tj. do dnia 15 każdego miesiąca, deklaracje miesięczne przewidziane tymi przepisami, a w terminie określonym w art. 14 dekretu z dnia 18 sierpnia 1945 r. podatku od wynagrodzeń zmienionego dekretem z dnia 25. III. 1948 r., tj. w ciągu 7-miu dni po upływie każdego miesiąca kalendarzowego, wykazy potrąceń lub listy płac, zawierające dane niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń, dołączając do tych dokumentów (deklaracji, wykazów potrąceń, list płacy) odpowiednie odcinki dokumentów przelewowych, wystawione na właściwy urząd rewizyjny;

Obowiązek przedkładania deklaracji miesięcznych w podatku obrotowym nie ciąży oczywiście na przedsiębiorstwach, dokonujących sprzedaży wyłącznie poprzez Centrale Zbytu a objętych Centralnymi Zarządami Przemysłów, dla których wprowadzony został scalony podatek obrotowy, obejmujący wszystkie fazy obrotów, dokonanych wytworami danego przemysłu przez zakłady, zjednoczenia i przedsiębiorstwa, wchodzące w zakres danego przemysłu. W takich przypadkach obowiązek opłacania scalonego podatku obrotowego oraz składania w związku z tym deklaracji miesięcznych o wysokości dokonanych obrotów ciąży na odnośnych Centralach Zbytu, poszczególne zaś przedsiębiorstwa są od tego obowiązku wolne; odmiennie jednak od tego, przedsiębiorstwa, osiagające obroty zarówno ze sprzedaży poprzez Centrale Zbytu, jak i ze sprzedaży, dokonywanych samodzielnie wprost odbiorcom (z pominięciem Centrali Zbytu), obowiązane są przedkładać deklaracje miesięczne oraz opłacać zaliczki, przypadające od tych bezpośrednich sprzedaży;

2. bank wykonujący kontrolę finansową obowiązany jest:

a) zamieszczać na otrzymywanych deklaracjach czy wykazach lub listach płac dokładną

datę wpływu tych dokumentów do banku, a na odcinkach dokumentów przelewowych datę obciążenia z tego tytułu rachunku przedsiębiorstwa,

b) dopilnować, by wystawiony odcinek dokumentu przelewowego zawierał zawsze dokładne rozbięcie przekazywanych sum według rodzajów podatków, okresów podatkowych, których poszczególne kwoty dotyczą, z wyodrębnieniem kwot dodatku za zwłokę i ewentualnych kosztów egzekucyjnych,

c) przekazać otrzymane deklaracje, wykazy potrąceń oraz odpisy list płacy — po zamieszczeniu na nich daty wpływu — wraz z odnośnymi odcinkami dokumentów przelewowych właściwym urzędom rewizyjnym, dokonując jednocześnie na rzecz tych urzędów przelewu przypadających im sum.

3. Dokumenty, o których mowa w pkt. 1. i 2., urzędy rewizyjne powinny traktować jako wniesione we właściwym terminie, mimo że otrzymanie ich przez urzędy z banku będzie następowało w okresie późniejszym, jeżeli wpłynęły one do banku przed upływem odnośnych terminów, przewidzianych w pkt. 1. lub jeżeli przedsiębiorstwo przedstawi dowód, iż przed upływem tych terminów wspomniane dokumenty zostały nadane na pocztę (art. 54 dekretu o postępowaniu podatkowym); natomiast za datę uregulowania należności podatkowej przez przedsiębiorstwo należy uważać dzień obciążenia rachunku przedsiębiorstwa przez bank.

Przekazywanie urzędowi rewizyjnemu wspomnianych dokumentów przez bank powinno być dokonywane w miarę możliwości bieżąco a w każdym razie nie później niż w ciągu dni 10 od daty złożenia ich przez przedsiębiorstwo do banku.

4. W przypadku złożenia do banku przez przedsiębiorstwo odcinka dokumentu przelewowego po upływie określonych w pkt. 1. terminów a w związku z tym obciążenia przez bank rachunku przedsiębiorstwa po upływie tych terminów, do obowiązku banku należy — niezależnie od czynności wyszczególnionych w pkt. 2. — dokonać obliczenia przypadającego od przedsiębiorstwa dodatku za zwłokę oraz spowodować, by dokonało ono dodatkowego przelewu kwot, przypadających z tego tytułu.

5. W razie dokonania przedsiębiorstwu kontrolowanemu przez bank ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego w drodze wymiaru lub domiaru odpowiednia decyzja powinna być wystawiona przez urząd rewizyjny w dwóch egzemplarzach, z których jeden należy doręczyć bankowi a drugi przedsiębiorstwu; otrzymana decyzja władzy podatkowej stanowi dla banku podstawę do automatycznego spisania odpowiedniej sumy z rachunku przedsiębiorstwa i przelewu jej na konto właściwego urzędu rewizyjnego, przy czym ewentualne wniesienie przez przedsiębiorstwo środka odwoławczego nie wstrzymuje regulacji należności. Z drugiej jednak strony w razie całkowitego lub częściowego uwzględnienia środka odwoławczego przedsiębiorstwa, odnośna decyzja powinna być doręczona przez urząd rewizyjny zarówno bankowi jak i przedsiębiorstwu a wynikająca z tego tytułu kwota różnicy zara-

chowana na pokrycie bieżących zobowiązań podatkowych przedsiębiorstwa.

Obowiązek banku dopilnowywania terminowego regulowania należności podatkowych przez przedsiębiorstwa, podlegające ich kontroli finansowej, dotyczy nie tylko należności bieżących, lecz odnosi się również do istniejących już obecnie zaległości podatkowych wspomnianych przedsiębiorstw. W związku z powyższym urzędy rewizyjne przesyła właściwym bankom (oddziałom) wykazy zalegających a przez banki kontrolowanych przedsiębiorstw wraz z podaniem kwot, przypadających od poszczególnego przedsiębiorstwa, z prośbą o ich uregulowanie. W przypadku jednak, gdyby jednorazowe uregulowanie tych zaległości mogło spowodować trudności finansowe dla odnośnego przedsiębiorstwa, urząd rewizyjny powinien na wniosek przedsiębiorstwa, zaopiniowany przez bank, rozłożyć spłatę zaległości na raty, których wysokość i terminy powinny być z bankiem uzgodnione. Dodatek za zwłokę oraz koszty egzekucyjne, przypadające od spłacanych w powyższym trybie zaległości, urzędy rewizyjne umorzą we własnym zakresie, przy powołaniu się w odnośnych decyzjach na niniejsze zarządzenie. Ministerstwo Skarbu podkreśla jednak, że powyższy tryb postępowania jest wyjątkowy i

dotyczy tylko zaległości, powstałych przed ukazaniem się niniejszego zarządzenia.

Wobec tego, że uregulowana niniejszym zarządzeniem współpraca banków z władzami podatkowymi na odcinku poboru przypadających Skarbowi Państwa należności podatkowych daje pełną rękojmię terminowego i we właściwej wysokości uiszczania tych należności przez przedsiębiorstwa podlegające kontroli finansowej banków, przeto Ministerstwo Skarbu zawiesza w stosunku do tej grupy przedsiębiorstw stosowanie przepisów, zawartych w dekreście z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych, polecając wszelkie ew. wynikające w tym względzie trudności rozwiązywać w drodze porozumienia się z własnymi bankami lub ich oddziałami.

Za przedsiębiorstwa już objęte zasadami systemu finansowego, a więc podlegające kontroli finansowej Banku Narodowego Polskiego lub Banku Gospodarstwa Krajowego albo Państwowego Banku Rolnego, uważa się przedsiębiorstwa produkcyjne podległe Ministerstwu Przemysłu i Handlu, ujęte organizacyjnie w Centralne Zarządy i Zjednoczenia wraz z ich Centralami Zaopatrzenia i Zbytu.

Komunikaty i różne wiadomości

Centralizacja eksportu jaj, drobiu i pierza.

Z dniem 1 września br. wywóz powyższych artykułów został scentralizowany w Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskiej i to dla wszystkich sektorów i na wszystkie rynki.

Telegramy kodowane.

W zagranicznym ruchu telegraficznym zostały dopuszczone, na warunkach podanych w Regulaminie Telegraficznym art. 10, telegramy w języku umówionym według kodów „New Boe Code” i „Bentley Second Phrase Code”, z których pierwszy przeznaczony dla potrzeb żeglugi, drugi — dla potrzeb handlu zagranicznego.

Prawo do używania kodów przysługuje przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym, firmom i towarzystwom okrętowym i maklerskim na podstawie ich oświadczenia, że będą używać danego kodu w swej korespondencji telegraficznej. Oświadczenie to powinno być złożone w najbliższym urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym. Potwierdzenie otrzymania tego oświadczenia ze strony urzędu pocztowo-telekomunikacyjnego uprawnia do nadawania telegramów w wymienionych kodach w każdym innym urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym.

Urzędy, przyjmujące telegramy redagowane w języku umówionym, winny żądać od nadawcy okazania kodu celem stwierdzenia, że telegram jest rzeczywiście zredagowany w danym kodzie. (Zob. Dz. U. Min. P. i H., poz. 226/48)

Dowód uzdolnienia zawodowego na wyrób marmelad.

„Ministerstwo Przemysłu i Handlu — Dep. Przemysłu Miejskowego pismem z dnia 20 sierpnia br. PM. III-A/44/12 zawiadomiło w sprawie wydawania dowodów uzdolnienia zawodowego na „Wyrób marmelad” jako specjalności, wchodzącej w zakres rzemiosła „wyrób win i soków owocowych”, że wyraża zgodę, by przedsiębiorstwa „wyrobu win i soków” zajmowały się również wyrobem marmelad *bez uzyskania karty rzemieślniczej*”.

Książki nadesłane

Książka, która winna znaleźć się w rękach każdej gospodyni domu.

Nadchodzi okres zbioru owoców i ich użytkowanie. W związku z tym polecamy naszym Czytelnikom ciekawą książkę Prof. Andrzeja Meringa p. t. „**Domowy wyrób moszczów pitnych**”.

Książka prof. A. Meringa ujmuje popularnie zagadnienia domowego wyrobu moszczów płynnych. Temat podzielony jest na następujące rozdziały: 1) Wiadomości ogólne (przyczyny psucia się moszczów pitnych oraz sposób użycia moszczów). 2) Technika wyrobu moszczów pitnych (dobór i mycie owoców, otrzymywanie soków, klarowanie, doprawianie i filtrowanie moszczów, pasteryzacja moszczu w butelkach). 3) Przepisy na poszczególne moszcze pitne (z agrestu, bzu czarnego, czernicy, owoców róży, gruszek, jabłek, jeżyn, malin, porzeczek, pomidorów, poziomek, rabarbaru, truskawek i wiśni). 4) wyrób soków parowych. 5) Zużytkowanie resztek owocowych.

Całość uzupełniają liczne rysunki. Duży asortyment wykorzystywanych owoców oraz ciekawy rozdział i użytkowanie resztek owocowych nadaje książce specjalną wartość. Książka jest do nabycia w księgarni Wł. Wilak — Poznań, ul. Kantaka 10. Cena książki wynosi 200 zł.

„REKLAMA PRASOWA” — T. Krzyżewski

Ostatnio ukazała się niezwykle interesująca książka pt. „Reklama Prasowa”. Autorem jej jest p. Tad. Krzyżewski, wykładowca wydziału dziennikarskiego na Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Krakowie. Wolno się domyślać, że książka ta oparta jest na wykładach, a przegląd treści oraz bogactwo materiału zawartego w tej cennej książce upewnia stanowczo w tym przypuszczeniu. Nad całością treści omawianej książki góruje zdanie zaczerpnięte z przedmowy: „Reklama jednak jest umiejętnością, wymagającą poważnych studiów fachowych, dlatego dla uniknięcia marnotrawstwa w działaniach gospodarczych musimy szerzyć teoretyczną i praktyczną znajomość tej nowoczesnej wiedzy”.

W oparciu o takie założenie przedstawia autor w pierwszej części swej pracy znaczenie, cele i podstawy psychologiczne reklamy. W tej części, poza bogactwem materiału, zwraca szczególną uwagę położenie wielkiego nacisku na zasadę prawną w reklamie oraz surowe potępienie wszelkiej reklamy, żerującej na naiwności ludzkiej. Autor, p. T. Krzyżewski, poświęca tej zasadzie dużo uwagi bezustannie podkreślając, że w reklamie nie wolno kłamać, że istota reklamy sprowadza się do umiejętnego opowiedzenia prawdy, do wywołania zainteresowania przedmiotem reklamowanym. Ta część pracy stanowi głębokie wprowadzenie w tajniki reklamy mało dotąd w literaturze polskiej omawiane. Z tego punktu widzenia pierwsza część pracy jest wyjątkowo cennym dorobkiem polskiej myśli pedagogicznej w tym zakresie.

W drugiej części pracy zajmuje się autor rodzajami reklamy oraz budową ogłoszenia prasowego. Ta część oparta jest na precyzyjnym zestawieniu tekstu wykładu z ilustracją, przy czym ilustrację stanowią w całej książce autentyczne reklamy zebrane i omówione przez autora. Ta autentyczność tekstów reklamowych sprawia, że książka jest istotnie żywym podręcznikiem, omawiającym naprawdę żywą dziedzinę życia. Z dużym poczuciem dowcipu zestawione są w tej części także reklamy nie odpowiadające przekonaniom autora — w myśl słusznej zasady, że uczyć się trzeba na błędach.

Trzecia część pracy zawiera staranną analizę wartości reklamowej prasy. Poruszono tutaj takie zagadnienia, jak znaczenie prasy dla reklamy, rodzaje prasy i ich wartość ogłoszeniowa, wreszcie schemat układu i wyboru reklamy prasowej.

Szczegóły techniczne administracji i organizacji reklamy prasowej zawarte są w czwartej czę-

ści omawianej książki. Znajdują się tutaj takie zagadnienia, jak obliczanie wielkości i należności ogłoszeniowej, analiza cennika ogłoszeniowego, umowa z pośrednikami ogłoszeniowymi itp. Dalej omówiona jest tutaj działalność agencji reklamowych, zagadnienie akwizycji ogłoszeniowej i wreszcie zagadnienie własnej reklamy dzienników.

Wnioski autora, wynikające zarówno z jego studiów fachowych jak i z praktyki pedagogicznej, zawarte są w części zatytułowanej: „Możliwości rozwojowe reklamy prasowej w Polsce”. Podobnie jak w całej pracy, tak i we wnioskach autor zwraca bezustannie uwagę na prawdę jako podstawę reklamy. Wpaja w czytelnika swej cennej książki zasadę estetyki reklamowej i zasadę delikatnego traktowania odbiorcy reklamy — delikatnego w tym sensie, ażeby reklama nie była nahalna i przesadna. Uwagi dotyczące możliwości rozwojowych reklamy prasowej w Polsce są tak jasno i interesująco sformułowane, że staną się niewątpliwie przedmiotem żywszej dyskusji w prasie branżowej. Zaslugują na to w całej pełni.

Książka T. Krzyżewskiego pt. „Reklama Prasowa” uzupełnione jest alfabetycznym spisem czasopism wychodzących w Polsce, wykazem dzienników z podziałem na miasta oraz wykazem branżowym ważniejszych periodyków ogłoszeniowych. Jest to cenne uzupełnienie treści książki, stającej się w ten sposób nie tylko podręcznikiem naukowym, ale również podręcznym doradcą każdego, kto w życiu codziennym styka się z reklamą. Całość książki pozwala patrzeć z nadzieją w przyszłość, że ta nowa dziedzina wiedzy dzięki takiemu podręcznikowi, zostanie postawiona od razu na właściwym poziomie. Jeżeli na takim podręczniku wychowa się pokolenie specjalistów reklamowych i prasowych w Polsce, to można z ufnością czekać na wejście ich w życie.

Kilka uwag należy się również wydawcy. Polska Agencja Reklamy Franciszek Krajna (Oddział w Krakowie) jako wydawca omawianej książki zdała nie tylko egzamin z poczucia aktualności wydawniczej, lecz pokazała ponadto, że umie praktycznie zastosować wszystkie zasady dobrej i uczciwej reklamy, wyłożonej w tej książce. Staranność wydawnicza zwraca uwagę. Dzięki szacie wydawniczej podręcznik ogromnie zyskał na wartości.

MEBLE GIĘTE

biurowe - szkolne

Własny wyrób

LEON KONIECZNY

27 Grudnia 5 - Telefon 39-71

Na życzenie oferty

Wydawnictwa Instytutu Badawczego Budownictwa

Inż. Błaszkwiaak — Metoda Crossa — 82 przykła- dy: belki ciągłe, ramy piętrowe, drapacze chmur, wiadukty, belki Vierendeela, naprężenia drugo- rzędne w kratownicach, rozwiązywanie równań liniowych, wyobczenie i drganie układów ra- mowych	zł
Bukowski — Dźwięk i budowa — podręcznik akusty- ki budowlanej	1000
Bukowski — Technologia Betonów i Zapraw cz. I. Spoi- wa, Kruszywa	1200
Bukowski — Technologia cz. II — Teoria i projekto- wanie betonu	800
Bukowski — Technologia cz. III — Wykonywanie betonów konstrukcyjnych, domieszki do beto- nu, wpływ temperatur na beton	1000
Bukowski — Technologia cz. IV — Betony i zaprawy specjalne	1000
Bukowski — Zbiór wzorów i tablic dla żelbetnictwa	750
Czeżowski — Kamieniołomy, Obróbka i przeróbka ka- mienia tom I	250
— „— jak wyżej tom II	800
— „— jak wyżej tom III	980
Gniewiński — Rusztowania budowlane	1200
Gniewiński — Ulice i place	450
Inż. Kluz — Obliczenie ram ciągłych metodą wło- nych reakcji	240
Kobyliński — Badanie stanu nawierzchni betono- wych w Polsce	150
Miedziński — Drogi gruntowe — budowa i konser- wacja	60
Miedziński — Technika pracy i władanie narzędzia- mi drogowymi	520
Miedziński — Zasady organizacji i kierownictwa robót	200
Nechay — Beton w budownictwie mieszkaniowym	90
Nowacki — Wyobczenie układu ramowego w płasz- czyźnie i płaszczyzny ramy	960
Olszak — Wibrowanie betonu w czasie jego wiązania	80
Olszak — Z teorii belek i płyt wstępnie sprężonych	60
Paszkowski — Technologia betonu	150
Piaścik — Odbudowa i przebudowa wsi	500
Rabinowicz i Guzek — Budowa lotnisk przez Amery- kanów	50
Rutkowski — Techniczne szacowanie budowl	300
Suwałski — Moduły podatności gruntu	200
Szczepaniak — Rozwiązanie statycznie niewyznaczal- nych belek i ramownic sposobem sprężystego utwierdzenia prętów w węzłach	40
Wesołowski — Badania belek stalowych ze spalo- nych i zburzonych budynków	40
Wiłuń — Gruntoznawstwo drogowe	400

Do nabycia w księgarni WŁ. WILAK
Poznań, Kantaka 10.

ZRZESZENIE RZECZOZNAWCÓW KSIĘGOWO- ŚCI I SAMODZIELNYCH KSIĘGOWYCH na województwo poznańskie

przyjmuje zamówienia na pierwszy po wojnie
kalendarz księgowego pt.

VADEMECUM KSIĘGOWEGO,

który ukaże się z końcem br.

Kalendarz formatu kieszonkowego obejmować
będzie aktualny materiał naukowy z zakresu u-
stawodawstwa, ze szczególnym uwzględnieniem
prawa handlowego, skarbowego i pracy.

Cena kalendarza w przedpłacie, tj. przy zamó-
wieniu w terminie do dnia 15 września br.
zł 200,—.

Wpłaty kierować należy na konto czekowe
Zrzeszenia: Komunalny Bank Kredytowy Poznań,
nr 2164 lub do biura Zrzeszenia, przy ul. Mickie-
wicza 31.

Maszyny biurowe
Zakup - Sprzedaż - Naprawa
RE-MA
Poznań, Św. Marcin 5
(przy Placu Heovera) — Telefon nr 44-07

KSIAZKI i przybory szkolne

p o l e c a

Księgarnia WŁ. WILAK
Poznań, ul. Kantaka 10

A. KOZAK Artykuły biurowe

poleca segregatory okuwane,
książki handlowe i wieczne pióra

Poznań, ul. Ratajczaka 36 - Tel. 98-98

Roczne Kursy Rachunkowości

STOWARZYSZENIA KSIĘGOWYCH w Polsce

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce - Oddział w Poznaniu przyjmuje zapisy na:

- a) Roczne Kursy Rachunkowości dla początkujących
- b) Roczne Kursy Rachunkowości dla Księgowych-Bilansistów.

Szczegółowych informacji udziela Sekretariat Kursów codziennie w godz. 17-19 w lokalu
F-my „POWIERNIK“, ulica Kantaka 8/9 - II ptr.

Początek wykładów 21 września 1948 r.

Ostatnio importowane

Opony i dętki

fabr. B A T A

dostarczamy natychmiast, dopóki zapas starczy
w wymiarach: po cenie:

500/16	zł 20.710,-	za oponę z dętką
525/16	„ 22.020,-	„ „
550/16	„ 22.580,-	„ „
450/17	„ 18.500,-	„ „
550/17 - 6 pl.	„ 30.930,-	„ „

HENRYK DERDA i SKA

Przybory i części samochodowe

Poznań, Dąbrowskiego 34, tel. 35-37

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

„Pióropol” Sp. z o. o.

Centrala skupu i sprzedaży pierza i puchu

POZNAŃ

ul. Jagiellończyka — obok fortu Grolmana

kupuje wszelkie niedarte

pierze gęsie i kacze

„BIUROTECHNIKA”

KAMZOL — KARŁOWSKI — POHLAND

**Warsztat naprawy
maszyn biurowych**

Specjalność: **ASTRA i HAMANN**

Maszyny do księgowania i liczenia

Poznań, Św. Marcin 64

Telefon 98-67

MASZYNY BIUROWE

Bilansówki oraz kasy rejestracyjne

Kupno — Sprzedaż — Przeróbki

Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

MYDŁA
KOSMETYKI
PERFUMY

ZAKA POZNAŃ

przodują jakością

Rejestrowane

BIURO STRZEŻENIA

obiektów handlowych
i przemysłowych

poleca uprzejmie
PP. Kupcom i Przemysłowcom
swych zaufanych i sumiennych stróżów do pilnowania
Ich obiektów.

Poznań, ul. Staszica 8
Tel. 33-27

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazyjnie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

MASZYNY — ARTYKUŁY BIUROWE

WARSZTAT NAPRAWY

Wacław Rohowski i S-ka

Poznań, ul. Mielżyńskiego 19.
Tel. 43-25

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-88
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 803-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66
Toruń — ul. Mała Garbary 2
Katowice — Warszawska 23, skr. poczt. 790. — Tel. 844-88.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.

Konto P. K. O. — V - 4085.

Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł.